

Supreme Court Appeal Law Against Plaintiffs Under the Surrogacy Act in Thailand

Boonpeng Sittivongsa^{1*} and Kraisorn Dessimma¹

¹Northeastern University, Thailand

*Corresponding author. E-mail: boonpeng.sit@neu.ac.th

ABSTRACT

The Human Rights Act, or the rules, conventions, and various international agreements on human rights that all countries around the world have ratified in order to convey the ideology of the rulers that point out that applying the principles of Buddhist teachings to govern Deciding the legal problems of the people and the country often uses Buddhist principles without using heavy punishment, but using a misdemeanor punishment Through teachings about hell and heaven to help create fear, to see the consequences of committing that offense Equality and equality among people in the community will be achieved without any class discrimination whatsoever or the people of the world are aware of justice according to Buddhism. It will further promote those societies that are filled with happiness and tranquility Due to the belief in the results of karma it is also a reflection of the good tradition that treats human rights laws towards the daily living of the people.

Keywords: Human Rights Law, Absence Act, Thailand

กฎหมายสิทธิมนุษยชน กับการวิเคราะห์ พ.ร.บ อุ้มหายในประเทศไทย

บุญเพ็ง สิทธิวิชา^{1*} และ ไกรสร เดชสิมมา¹

¹มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: boonpeng.sit@neu.ac.th

บทคัดย่อ

พรบ อุ้มหาย สิทธิมนุษยชนหรือกติกา อนุสัญญา ข้อตกลงต่างๆ ระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ทุกประเทศทั่วโลกให้การรับรองเพื่อสื่อให้เห็นถึงอุดมการณ์ของผู้ปกครองที่ชี้ให้เห็นว่า การนำหลักการทางคำสอนทางพุทธศาสนาไปปกครอง การตัดสินปัญหาทางด้านคดีของประชาชนและทางบ้านเมืองนั้น มักนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ โดยไม่ใช้การลงโทษอย่างหนัก แต่ใช้การลงโทษแบบลหุโทษ ผ่านคำสอนเรื่องนรก - สวรรค์มาช่วยเพื่อให้เกิดความกลัว ให้เห็นถึงผลของการกระทำความผิดนั้น ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของคนในชุมชนก็จะเกิดขึ้นได้ โดยไม่มีการแบ่งแยกชนชั้นแต่อย่างใด หรือชาวโลกตระหนักถึงความยุติธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา ก็จะยิ่งส่งเสริมให้สังคมเหล่านั้นเต็มไปด้วยความผาสุก ร่มเย็น อันเนื่องมาจากฐานความเชื่อเรื่องผลแห่งกรรม ทั้งยังเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงจารีตประเพณีอันดีงามที่ปฏิบัติต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนต่อความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของประชาชน

คำสำคัญ: กฎหมายสิทธิมนุษยชน, พ.ร.บ อุ้มหาย, ประเทศไทย

© 2022 JOMSD: Journal of Organizational Management and Social Development

บทนำ

ประเทศไทยมีเหตุการณ์ปรากฏทางสื่อมวลชน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจเกินขอบเขตละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสิทธิมนุษยชนในหลายเหตุการณ์โดยมีการกระทำทรมานต่อผู้ต้องหา (ซ้อมทรมาน) เช่น ใช้ไฟฟ้าช็อตผู้ต้องหา เพื่อให้รับสารภาพ พนักงานสอบสวนควบคุมตัวผู้ต้องหาในห้องขัง เกิดเหตุการณ์ผู้ต้องหาได้รับบาดเจ็บอวัยวะภายใน เสียชีวิตในห้องขังอย่างน่าสงสายนอกจากนี้ยังมีคดีกระทำให้นุคคลสูญหาย (อุ้มหาย) เป็นที่สนใจของประชาชนและสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง คือ ทนายสมชาย นีละไพจิตร" ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีใครรู้ว่าทนายสมชายฯ อยู่ที่ไหน ซึ่งประเทศไทยได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรีและอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญกฎหมายฉบับนี้มีเจตนารมณ์ เพื่อยกระดับและเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายควบคู่กับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญจึงกำหนดมาตรการป้องกัน มาตรการปราบปราม มาตรการเยียวยาเสียหาย และมีการจัดระบบการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการสืบสวนจับกุมปราบปรามการกระทำความผิด การสอบสวน และการฟ้องคดีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีอยู่ในประเทศไทย (Rawls, John B., 1971)

ปัญหาการหายสาบสูญโดยถูกบังคับถือเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายและเป็นปัญหาที่นานาประเทศกำลังประสบอยู่ และให้ความสนใจเป็นอย่างมากเนื่องจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคนที่ไม่ควรจะเป็นผู้ใดหรือมีที่อยู่อาศัยที่ใดทั้งนี้ไม่ว่าจะมีความเชื่อ หรือนับถือศาสนาใดก็ตามย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการรับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนโดยไม่อาจมีผู้ใดพรากไปได้ตามปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นรากฐานของกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ได้รับการรับรองและ

คุ้มครองสิทธิดังกล่าวไว้ก็ตาม แต่การบังคับบุคคลให้สูญหายหรือที่เรียกว่าอุ้มหายอันเป็นการกระทำของผู้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย กลับเป็นผู้กระทำเสียเองโดยการลักพาตัวบุคคลไปคุมขัง กักขังหรือกระทำการใดๆ (Jerome E. Carlin, Jan Howard, And Sheldon L., 1966)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ของบทความวิชาการนี้คือ เพื่อวิเคราะห์ พ.ร.บ. อุ้มหายว่ามีเนื้อหาสอดคล้องกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยมากน้อยเพียงใด บทความนี้มีความสำคัญคือการวิเคราะห์ หมายถึง วิเคราะห์ จริงๆ แล้ว พรบ อุ้มหายควรจะมีการบังคับใช้นานแล้ว แต่ทำไมประเทศไทยจึงจะให้ความสำคัญหากเราออกกฎหมายป้องกันการอุ้มหายทำให้บุคคลสูญหายมาบังคับใช้ และคุ้มครองสิทธิความเป็นมนุษย์คงไม่ต้องมีผู้ที่ถูกกระทำให้สูญหาย หรือผู้ที่ต้องกลายเป็นจำนวนมากจนบางครั้งนำมาซึ่งความสูญเสียเหมือนเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต พ.ร.บ. อุ้มหาย หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่รัฐกระทำ หรือบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับคำสั่งสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจในการจับกุม คุมขัง ลักพา หรือลิดรอนเสรีภาพของบุคคล โดยพยายามปกปิดชะตากรรมหรือที่อยู่ของบุคคลนั้นๆ สิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิที่มีตามธรรมชาติ ซึ่งติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด โดยมีความเป็นสากลและมีการรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน หรือกติกา อนุสัญญา ข้อตกลงต่างๆ ระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ทุกประเทศทั่วโลกให้การรับรอง

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายสิทธิมนุษยชน

แนวคิดเรื่องกฎหมายสิทธิมนุษยชนของ ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ (2549) “สิทธิมนุษยชน เป็นสิทธิที่เกิดขึ้นและมีมาตั้งแต่โบราณทั่วทุกสังคม หากแต่สิทธิที่เป็นความชอบธรรมโดยเฉพาะของปัจเจกบุคคลตามธรรมชาติเท่านั้น ที่เป็นผลผลิตของสังคมและเป็นประวัติศาสตร์ตะวันตกในยุคสมัยใหม่” จุดเด่นของหลักการสิทธิมนุษยชน คือคุณค่าของความเป็นคน ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติภาษา หรือศาสนาใด หลักปรัชญาสิทธิธรรมชาติเป็นพลังความคิดสำคัญที่ใช้ตอบโต้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชและใช้อำนาจแบบพลการ

แนวคิดเรื่องกฎหมายสิทธิมนุษยชนของ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (2554) ได้กล่าวถึง สิทธิมนุษยชน (Human Rights) หมายความว่า สิทธิความเป็นมนุษย์หรือสิทธิในความเป็นคนอันเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนที่เกิดมา สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิที่ไม่สามารถโอนให้แก่กันได้ และไม่มีบุคคล องค์กรหรือแม้แตรัฐ สามารถล่วงละเมิดความเป็นมนุษย์นี้ได้ สิทธิในความเป็นมนุษย์นี้เป็นของคนทุกคนไม่เลือกว่าจะมีเชื้อชาติ แหล่งกำเนิด เพศ อายุ สติปัญญาที่แตกต่างกันหรือจะยากดมีเงินหรือเป็นคนพิการ สิทธิมนุษยชนนั้นไม่มีพรมแดน การกระทำใดที่มนุษย์กระทำต่อกันอย่างหยาบเถิดและละเมิดศักดิ์ศรีของความเป็นคนไม่ว่าจะเกิดแก่มนุษย์ที่ประเทศใด และไม่ว่าผู้กระทำการละเมิดจะเป็นบุคคลกลุ่ม บุคคล หรือรัฐใดรัฐหนึ่งก็ตาม ถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

แนวคิดเรื่องกฎหมายสิทธิมนุษยชนของ ชะวรัชย์ ภาติณฐ์ (2548) สิทธิมนุษยชนหมายถึงสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความเท่าเทียมกันในแง่ศักดิ์และสิทธิเพื่อดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติสีผิวเพศอายุภาษาศาสนาและสถานภาพทางกายและสุขภาพรวมทั้งความเชื่อทางการเมืองหรือความเชื่ออื่นๆ ที่ขึ้นกับพื้นเพทางสังคมชาติกำเนิดสิทธิทางสถานะและการครอบครองทรัพย์สินความเป็นจริงเหล่านี้หากไม่เป็นไปตามสิทธิขั้นพื้นฐานย่อมทำให้เกิดการเรียกร้องขึ้นในด้านศีลธรรมว่าเป็นสิทธิที่มีมาแต่กำเนิดไม่สามารถถ่ายโอนให้กันได้

แนวคิดเรื่องกฎหมายสิทธิมนุษยชนของ อุดม รัฐอมฤต และคณะ (2540) มีรัฐทุกรัฐจะให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิมนุษยชนและยอมรับว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรัฐทุกรัฐไม่ใช่เรื่องภายในของรัฐใดรัฐหนึ่งอีกต่อไป แต่ก็ยังไม่มีการกำหนดนิยามของคำว่า “สิทธิมนุษยชน” ให้ชัดเจนว่าหมายความว่าอย่างไร แม้แต่ในกฎบัตรสหประชาชาติ ค.ศ. 1945 ในฐานะธรรมนูญขององค์การสหประชาชาติและตราสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ฉบับแรกที่ให้การยอมรับและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับโลกหรือแม้แต่ในปฏิญญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชน ค.ศ.

1948 ซึ่งถือเป็นเอกสารแม่บทของสิทธิมนุษยชนปัจจุบันก็ไม่ได้ให้ความหมายของสิทธิมนุษยชนไว้อย่างเฉพาะเจาะจง ว่าหมายความว่าอย่างไร คงกำหนดไว้แต่เพียงองค์ประกอบ หรือลักษณะของสิ่งที่จะถือว่าเป็นสิทธิมนุษยชนเท่านั้น

แนวคิดเรื่องกฎหมายสิทธิมนุษยชนของ กุลพล พลวัน (2543) แม้แนวความคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนจะปรากฏขึ้นตั้งแต่สมัยกรีกโรมัน แต่ในสมัยนั้นไม่ได้เรียกว่าสิทธิมนุษยชน (Human Rights) แต่เรียกว่า “สิทธิธรรมชาติ (Natural Rights)” และต่อมาเรียกว่า “สิทธิของมนุษย์ (Rights of Man)” ก่อนที่จะมีการเรียกว่าสิทธิมนุษยชนดังเช่นปัจจุบันและบุคคลแรกที่ใช้คำว่า “สิทธิมนุษยชน” แทนคำว่า “สิทธิของมนุษย์” หรือ “สิทธิธรรมชาติ” คือ Thomas Paine นักเขียนและนักต่อสู้ทางการเมืองชาวอังกฤษ ในงานแปลคำประกาศสิทธิของมนุษย์และพลเมือง ค.ศ. 1789 ของฝรั่งเศสเป็นภาษาอังกฤษ ต่อมาคำว่า “สิทธิมนุษยชน” ได้ปรากฏในกฎบัตรสหประชาชาติค.ศ. 1945 แต่คนส่วนใหญ่มักเข้าใจกันว่าการเปลี่ยนถ้อยคำจากคำว่า “สิทธิของมนุษย์” มาเป็นคำว่า “สิทธิมนุษยชน” มาจากข้อเสนอแนะของนาง Eleanor Roosevelt ในปี ค.ศ.1943 ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ซึ่งรับผิดชอบ

แนวคิดเรื่องกฎหมายสิทธิมนุษยชนของ United Nations Human Rights: Office of The High Commissioner (2018) ได้ให้กล่าวว่า “สิทธิมนุษยชน” ว่า สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิที่มีอยู่ตามธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะเป็นสัญชาติแหล่งที่พำนักอาศัย เพศ เชื้อชาติ แหล่งกำเนิด สีผิว ศาสนา ภาษาหรือในสถานะภาพใดๆ ก็ตาม มนุษย์ทุกคนล้วนมีสิทธิในความเป็นมนุษย์ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติซึ่งสิทธิที่มีอยู่ตามธรรมชาติเหล่านี้ต่างต้องพึงพากัน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและไม่สามารถแบ่งแยกออกจากกันได้

แนวคิดเรื่องกฎหมายสิทธิมนุษยชนของ (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2558) หลักการของสิทธิมนุษยชนเป็นรากฐานของกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ โดยปรากฏขึ้นชัดเจนเป็นครั้งแรกในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 และได้ถูกปรากฏอีกหลายครั้งในอนุสัญญา (Convention) คำประกาศ (Declaration) และมติที่ประชุม (Resolution) อีกหลายครั้งในการประชุมระดับโลกว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่นครเวียนนา ปี ค.ศ. 1993 ได้มีการบันทึกหลักการไว้ว่ารัฐมีหน้าที่ต้องส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยต้องไม่คำนึงถึงความเชื่อทางการเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของบุคคล แม้สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิที่มีอาจปรากฏออกไปได้ (Inalienable) แต่ได้ยกเว้นในสถานการณ์และเงื่อนไขบางกรณีอาทิสิทธิในเสรีภาพ (Right To Liberty) ของบุคคลอาจถูกจำกัดลงหากบุคคลผู้นั้นถูกลงโทษจากการกระทำความผิดทางอาญาโดยกระบวนการพิจารณาของศาล

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักความยุติธรรม

David R. Karp and Todd R Clear (2000) ความยุติธรรม เป็นแนวคิดเกี่ยวกับความถูกต้องตามศีลธรรมบนพื้นฐานของจริยธรรม ความสมเหตุสมผล กฎหมาย กฎหมายธรรมชาติ ศาสนา ความเที่ยงธรรม (equity) และความเป็นธรรม (fairness) ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายโดยคำนึงถึงสิทธิที่ไม่สามารถโอนให้แก่กันได้และสิทธิโดยกำเนิดของมนุษยชาติและพลเมืองทั้งหลาย กับสิทธิของปัจเจกชนและเอกชนที่จะได้รับความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกันตามกฎหมายซึ่งว่าด้วยสิทธิพลเมืองของพวกเขาเหล่านั้น โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งเชื้อชาติ เพศ รสนิยมทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ เหล่ากำเนิด สีผิว ชาติพันธุ์ ศาสนา ความพิการ อายุ ความยากดมีเงิน และลักษณะประการอื่น ทั้งยังถือด้วยว่า รวมถึงความยุติธรรมทางสังคม

Romarn (2002) ได้ให้ความหมายของความยุติธรรมว่า หมายถึง กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงความปลอดภัยของบุคคลส่งเสริมความสามารถของกลุ่มบุคคลในการแก้ไขเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากอาชญากรรม โดยมีองค์กรของสังคม ชุมชนเป็นส่วนหลักในการขับเคลื่อนกระบวนการ

McCold & Washtel (1996) กล่าวว่าความยุติธรรม คือ วิธีการในการขับเคลื่อนชุมชนให้เป็นหุ้นส่วนในการดำเนินกิจกรรมควบคุมอาชญากรรมและแก้ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและชุมชนอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จรัญ โฆษณานันท์ (2545) การทื่องค์การสหประชาชาติไม่ได้กำหนดคำนิยามของคำว่า “สิทธิมนุษยชน” ไว้เป็นการเฉพาะเจาะจงดังกล่าว่าอาจจะด้วยเหตุผลสามประการคือ ประการแรก เป็นการละไว้ในฐานที่เข้าใจกันได้โดยสามัญสำนึก ประการที่สอง เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งในการอธิบายความ และประการที่สาม เพื่อเปิดกว้างความหมายไว้เพื่อความยืดหยุ่นหรือตอบรับการพัฒนาความหมาย สิทธิมนุษยชนที่ไม่หยุดนิ่งตามพลวัตรสังคม และเมื่อพิจารณาจากพัฒนาการในทางประวัติศาสตร์ ของสิทธิมนุษยชนจะพบว่า แนวความคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนมีความปั่นป่วน (Dynamic) โดยขึ้นอยู่กับบริบทต่างๆ ของแต่ละสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา 1) ความหมายตามแนวคิดดั้งเดิม เช่น การมีประวัติศาสตร์ คำนิยาม ความเชื่อ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง หรือสภาพแวดล้อม ฯลฯ ที่แตกต่างกัน แต่ละสังคมจึงมีความเข้าใจสิทธิมนุษยชนในความหมายที่แตกต่างกันไป การให้นิยามคำว่าสิทธิมนุษยชนไว้เป็นการแน่นอนตายตัว จึงอาจเป็นการไปจำกัดความหมายของคำว่า สิทธิมนุษยชนไว้กับสังคมใดสังคมหนึ่ง ในช่วงเวลาใดช่วงเวลาหนึ่งมากเกินไป ดังนั้น จึงควรปล่อยให้ความหมายของคำว่าสิทธิมนุษยชนพัฒนาไปตามพลวัตรของสังคมในแต่ละยุค แต่ละสมัย ในการพิจารณาความหมายของคำว่า “สิทธิมนุษยชน” ในที่นี้จึงจะแยกพิจารณา เป็นสิทธิมนุษยชนตามแนวคิดดั้งเดิมกับสิทธิมนุษยชนตามแนวคิดสมัยใหม่

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์ (2543) สิทธิมนุษยชน คือ คุณลักษณะประจำตัวของมนุษย์ทุกคนในฐานะที่กำเนิดมาเป็นมนุษย์และด้วยเหตุผลแต่เพียงอย่างเดียวว่าเขาเกิดมาเป็นมนุษย์ ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพเหล่านี้ อยู่แล้วตั้งแต่ก่อนที่จะมีสังคมการเมืองที่เรียกว่า “รัฐ” (State) เกิดขึ้น และไม่มีมนุษย์ผู้ใดสามารถละสิทธิและเสรีภาพเหล่านี้ได้โดยชอบและไม่มี “ผู้ปกครองว่าการแผ่นดิน (Sovereign)” คนใดหรือคณะใดมีอำนาจทำลายสิทธิและเสรีภาพเหล่านี้ได้เช่นกัน สิทธิมนุษยชนจึงมิได้เป็นการที่รัฐบัญญัติกฎหมายให้สิทธิแก่บุคคล หากแต่เป็นการที่กฎหมายของรัฐได้รับรองถึงมื่ออยู่ของสิทธิที่ติดตัวมนุษย์ไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายเท่านั้น เช่น สิทธิในชีวิต ร่างกายของบุคคล เสรีภาพในทางความเชื่อของบุคคล เป็นต้น

John Stuart Mill. (1970) อธิบายว่า สิทธิมนุษยชน เป็นสิทธิในฐานะเป็นองค์ประกอบ หนึ่งที่ไม่อาจขาดได้ในความสุขของมนุษย์ อันหมายถึงว่าบุคคลทุกคนโดยธรรมชาติมีสิทธิที่จะได้รับการเคารพนับถือเชิงศีลธรรมอย่างเท่าเทียมกันจากผู้อื่น

Joel Feinberg (1986) อธิบายว่า สิทธิมนุษยชน เป็นข้อเรียกร้องทางศีลธรรมอันมั่นคง สมบูรณ์ ซึ่งตั้งอยู่บนฐานของความต้องการหรือความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทั้งหมด โดยถือว่าปัจเจกชนทุกคนล้วนมีสิทธิมนุษยชนเพราะทุกคนต่างก็มีความต้องการเอียงมนุษย์เหมือนกัน หากไม่แล้วก็จะไม่สามารถมองเขาเหล่านั้นว่าเป็นตั้งมนุษย์ได้

John Rawls (1971) อธิบายว่า สิทธิมนุษยชน คือ การมีสิทธิที่จะได้รับการตอบสนองความต้องการในผลประโยชน์ของมนุษย์ต่างๆ ของมนุษย์ ซึ่งสมาชิกของกลุ่มชนจักต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองและรับรองตามหลักความยุติธรรมทางสังคม

นิยามความหมายสิทธิมนุษยชนดังกล่าว เป็นการนิยามความหมายสิทธิมนุษยชนในยุคเริ่มต้นในสังคมตะวันตก และเมื่อสังคมและอุดมการณ์ทางการเมืองการปกครองของตะวันตกเปลี่ยนแปลงไปการนิยามความหมายสิทธิมนุษยชนในสังคมตะวันตกก็เปลี่ยนไปตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม หรือสิทธิธรรมชาติที่ติดตัวทุกคนมาตั้งแต่กำเนิดในฐานะที่กำเนิดมาเป็นมนุษย์เท่านั้น แต่ยั้งรวมถึงสิทธิอันจำเป็นที่มนุษย์พึงมีเพื่อการดำรงอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีของมนุษย์ด้วย ได้แก่ สิทธิในความเป็นอยู่ที่ดี สิทธิในการยอมรับนับถือ สิทธิในการกำหนดตนเอง

สิทธิในการพัฒนาตนเอง หรือสิทธิมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรของรัฐ โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ด้อยโอกาสและเสียเปรียบในสังคมที่ต้องได้รับการดูแลปกป้องจากสังคมหรือรัฐ เป็นต้น

ศึกษาวิเคราะห์หลักยุทธธรรมในไตรภูมิพระร่วงต่อชุมชนลุ่มน้ำโขง

จากแนวความคิดที่กล่าวมาข้างต้น ในที่นี้ผู้เขียนจะได้ทำการวิเคราะห์ หลักยุทธธรรมในไตรภูมิพระร่วงต่อชุมชนลุ่มน้ำโขง เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายเชิงสร้างสรรค์ที่จบลงด้วยทุกฝ่ายเป็นสุข ดังต่อไปนี้

จะเห็นว่าโดยธรรมชาติมนุษย์เป็นสัตว์โลกที่เห็นแก่ตัว แม้ในชีวิตจริงมนุษย์ที่เกิดอยู่ในชมพูทวีป จะมีช่วงอายุที่สั้นที่สุด คือ อาจไม่ถึง 100 ปี แต่ก็เป็นเรื่องที่น่ายินดีที่ทุกคนได้เกิดในทวีปที่มีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรม อันประเสริฐ และโปรดสั่งสอนสัตว์โลก มีจริยธรรมและคุณธรรม เมื่อประกอบกรรมดี ผู้นั้นก็จะได้รับผลตอบแทน มีโอกาสที่จะได้ไปเกิดในภพภูมิที่ดีกว่า แม้จะเป็นภพภูมิที่ให้ความสุขในทางโลกก็ย่อมตาม แต่ที่สำคัญที่สุดคือ จะได้มีโอกาสปฏิบัติธรรม สะสมบุญบารมียิ่งขึ้น จนกระทั่งสามารถหลุดพ้นจากไตรภูมิ ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีก นั่นคือได้บรรลุนิพพาน อันเป็นความสุขในทางโลกุตระ ซึ่งเป็นความสุขอันหาที่เปรียบมิได้ ดังพญาลิไทยได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ในตอนต้นของ “นิพพานกถา” ว่า “อันว่านิพพานสมบัตินี้สนุกสุขเกษมหนักหนา ที่จะปานบ่มิได้เลย สมบัติอินทร์พรหมทั้งหลายก็ดี ถ้าจะเอามาเปรียบเทียบกับสมบัตินิพพานนั้น ประดุจเอาหิ้งห้อยมาเปรียบเทียบกับพระจันทร์ ถ้ามีดั่งนั้นดูจันท์อันติดอยู่บนปลายผม แลมาเปรียบด้วยน้ามหาสมุทรอันลึกได้ 84,000 โยชน์ ผิบบิ ดั่งนั้น ดูเอาดิณฐ์นั้นมาเปรียบด้วยเขาพระสุเมรุ จักรัตนวรรอันประเสริฐแห่งนิพพานนั้นบ่มีถ้วนได้เลย สมบัติในนิพพานนั้นสุขจะพ้นประมาณ” การล่องละเมียดและฝ่าฝืนสิทธิของผู้ที่มีอำนาจที่มักเอาเปรียบต่อผู้ไม่รู้กฎหมายเกิดขึ้นมากในสังคมและอาจจะเกิดจากเหตุหลายประการ เช่น การศึกษาที่สูงกว่า ข้อมูลข่าวสารที่พร้อมกว่า ช่วยให้ผู้มีฐานะร่ำรวย สามารถใช้กระบวนการยุติธรรมเป็นเครื่องมือยังประโยชน์แก่ตนเต็มที ความเสียเปรียบอย่างหนึ่งที่สำคัญ คือความไม่เท่าเทียมกันในการมีทุนายแตกต่างจากปัญหาดังกล่าว ทำให้คณะผู้เขียนนึกคิดว่า การละเมิดสิทธิของชนรายที่มีต่อคนจนนั้น อาจจะเกิดขึ้นในทุกยุคทุกสมัยและยิ่งทวีมากขึ้นในปัจจุบัน ความคิดที่ว่าคนรวย - คนจนมีความแตกต่างในเรื่องความรู้และเงินตรา การที่ประชาชนคนธรรมดาจะกล่าวร้องทุกข์เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรม คงเป็นเรื่องน่าจะยาก เพราะคงถูกกีดกันด้วยวิธีต่างๆ เสียก่อน แม้ความเป็นจริงในสังคมที่อาจมีความไม่เท่าเทียมกัน ในการได้รับสิทธิในด้านกฎหมาย แต่ในวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ก็มีข้อความเกี่ยวกับบาปบุญคุณโทษที่สามารถเป็นแนวคิดให้แก่ข้าราชการและเศรษฐี ให้รู้ถึงผลของการกระทำผิด โดยการเอารัดเปรียบคนอื่น Jerome E. Carlin, Jan Howard, and Sheldon L., 1966)

บทสรุป

กฎหมายสิทธิมนุษยชนและ พรบ อัมหาย สิทธิมนุษยชนหรือกติกา อนุสัญญา ข้อตกลงต่างๆ ระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ทุกประเทศทั่วโลกให้การรับรองเพื่อสื่อให้เห็นถึงอุดมการณ์ของผู้ปกครองที่ชี้ให้เห็นว่า การนำหลักการทางคำสอนทางพุทธศาสนามาปกครอง การตัดสินปัญหาทางด้านคดีของประชาชนและทางบ้านเมืองนั้น มักนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ โดยไม่ใช้การลงโทษอย่างหนัก แต่ใช้การลงโทษแบบลู่โทษ ผ่านคำสอนเรื่องนรก - สวรรค์มาช่วยให้เกิดความกลัว ให้เห็นถึงผลของการทำความผิดนั้น ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของคนในชุมชนก็จะเกิดขึ้นได้ โดยไม่มีการแบ่งแยกชนชั้นแต่อย่างใด หรือชาวโลกตระหนักถึงความยุติธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา ก็คงยิ่งส่งเสริมให้สังคมเหล่านั้นเต็มไปด้วยความผาสุก ร่มเย็น อันเนื่องมาจากฐานความเชื่อเรื่องผลแห่งกรรม ทั้งยังเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงจารีตประเพณีอันดีงามที่ปฏิบัติต่อกัน “กถยาณการี กถยาณ. ปาปการี จ ปาปก” แปลว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว. หรือคำคมที่ว่า “แม้กฎหมายอาจไม่ยุติธรรมบ้าง แต่กฎแห่งกรรมนั้นยุติธรรมเสมอ”

เอกสารอ้างอิง

- กุลพล พลวัน. (2543). สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- จรัญ โฆษณานันท์. (2545). สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน ปรัชญา กฎหมาย และความเป็นจริงทางสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- ชะวั้งชัย ภาคินธ. (2548). กระบวนการเรียนรู้และปฏิบัติการสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ. (2549). ความเป็นมาของทฤษฎี "แบ่งแยกดินแดนในภาคใต้ไทย". กรุงเทพฯ: โครงการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2558). หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- มานะ สิมมา. (2566). พ.ร.บ. อุ้มหาย สิทธิมนุษยชน. สืบค้นจาก <https://www.nationtv.tv/politic/378918274>.
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2543). สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2554). หลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไปเกี่ยวกับสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ: บริษัท สหมิตรพรินติ้ง.
- อุดม รัฐอมฤต และคณะ. (2544). การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตาม มาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด นานาสิ่งพิมพ์.
- Carlin, J. E., Howard, J., & Messinger, S. L. (1966). Civil Justice and the Poor-Issues for Sociological Research. *Law and Society Review*, 1, 9-90.
- Caterina Gouvis Roman, Gretchen E. Moore, Susan Jenkins, & Kevonne M. Small. (2002). Understanding community justice partnerships: Assessing the capacity to partner. Washington, DC: Urban Institute, Justice Policy Center.
- Feinberg, J. (1986). Offense to others: The moral limits of the criminal law, Vol. 2. *Law and Philosophy*, 5(1), 113-120.
- Karp, D. R., & Clear, T. R. (2000). Community justice: A conceptual framework. *Criminal justice*, 2(2), 323-368.
- McCold, P. & Washtel, T. (1996). Restorative justice and the role of community. In B. Galaway & J. Hudson (Eds.), *Restorative Justice: International Perspectives* (pp. 85-101). Monsey, NY: Criminal Justice Press.
- Mill, J. S. (1970). *The Subjection of Women*. Cambridge: M.I.T Press.
- Rawls, John B. (1971). *A Theory of Justice*. Cambridge: MA, Harvard University Press.
- United Nations Human Rights Council. (2018). Office of the high commissioner, what are human rights. Geneva: United Nations Human Rights Council.

